

Uchwała z dnia 7 stycznia 2004 r. III CZP 99/03

Sędzia SN Tadeusz Żyznowski (przewodniczący)

Sędzia SN Stanisław Dąbrowski (sprawozdawca)

Sędzia SN Marek Sychowicz

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku Gminy K. przy uczestnictwie Jana D., Genowefy K., Jadwigi Z., Artura Z. i Sebastiana Z. o odłączenie części nieruchomości, urządzenie dla niej nowej księgi i wpis prawa, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 7 stycznia 2004 r., przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Piotra Wiśniewskiego, zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 18 września 2003 r.:

"Czy poczynając od dnia 23 września 2001 r. (data wejścia w życie ustawy z 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach w sprawach cywilnych oraz ustawy prawo o notariacie – Dz.U. Nr 63 poz. 635) Gmina ma obowiązek uiszczania opłat sądowych w sprawach o wpis w księdze wieczystej na podstawie decyzji stwierdzającej nabycie mienia komunalnego?"

podjął uchwałę:

W sprawach o wpis w księdze wieczystej na podstawie decyzji stwierdzającej nabycie mienia komunalnego gmina nie ma obowiązku uiszczania opłat sądowych.

Uzasadnienie

Gmina K. wystąpiła z wnioskiem o odłączenie z księgi wieczystej działki gruntu, urządzenie dla niej nowej księgi wieczystej, wpisanie w dziale II prawa własności Gminy w 2701/10000 częściach w miejsce dotychczasowego współwłaściciela – Skarbu Państwa oraz pozostałych współwłaścicieli w takich

częściach, w jakich ich prawo współwłasności było ujawnione w poprzedniej księdze.

Zarządzeniem z dnia 30 kwietnia 2003 r. wezwano wnioskodawczynię do uiszczenia opłaty w kwocie 150 zł, w uzasadnieniu wskazując, że ponieważ wpis prawa własności Gminy na podstawie decyzji wydanej w trybie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191) jest wolny od opłat sądowych, wpis został naliczony jedynie od wniosku w części dotyczącej wpisów prawa własności poprzednich współwłaścicieli, przeniesionych z dotychczasowej księgi wieczystej.

Przy rozpoznaniu zażalenia wnioskodawczynie na powyższe zarządzenie Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że po odłączeniu z księgi wieczystej działki i urzędzeniu dla niej nowej księgi w dziale II zostanie dokonany jeden wpis, a nie kilka wpisów, jak by to wynikało z uzasadnienia zaskarżonego zarządzenia, bez względu bowiem na to, ile wpisów współwłasności ma być przeniesionych z księgi, w której dotychczas nieruchomość była wpisana, do nowej, będzie to jeden wpis. Sąd Okręgowy powziął natomiast wątpliwość co do tego, jaki jest stosunek art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych do art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm. – dalej: "u.k.s.c.").

Zgodnie z art. 20 ust. 1 w związku z ust. 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r., postępowanie w przedmiocie wpisu na podstawie prawomocnej decyzji w sprawie stwierdzenia nabycia mienia komunalnego z mocy prawa lub przekazania wolne jest od opłat sądowych, tymczasem w dniu 21 września 2001 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy – kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – prawo o notariacie (Dz.U. Nr 63, poz. 635), która w art. 3 zmieniła treść art. 8 ust. 2 u.k.s.c. Zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu, gmina nie ma obowiązku uiszczania opłat sądowych z wyjątkiem spraw w postępowaniu wieczystoksięgowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 8 ust. 2 u.k.s.c. ustanawia jako zasadę ustawowe zwolnienie gminy od opłat sądowych i w obecnie obowiązującym brzmieniu przewiduje dwa

wyjątki od tej zasady: jeden w zakresie spraw dotyczących działalności gospodarczej, drugi w zakresie spraw w postępowaniu wieczystoksięgowym. Zamieszczone w tym przepisie wyłączenie zwolnienia gminy od opłat sądowych w postępowaniu wieczystoksięgowym, wprowadzone ustawą z dnia 11 maja 2001 r., jest wyjątkiem od zasady, ale zarazem ma charakter ogólny w tym sensie, że dotyczy generalnie spraw w postępowaniu wieczystoksięgowym.

Przepis art. 20 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przewiduje natomiast zwolnienie od opłat sądowych w postępowaniu tylko w przedmiocie wpisu na podstawie decyzji w sprawie stwierdzenia nabycia mienia komunalnego z mocy prawa lub przekazania, w odniesieniu do gminy ustanawia zatem niejako wyjątek od wyjątku. Zgodnie z regułą *lex posteriori generali non derogat legis priori speciali* przepis ten nie został uchylony przez bardziej ogólną regulację art. 8 ust. 2 u.k.s.c., zawartą w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. W konsekwencji należy przyjąć, że mimo nałożenia na gminę ogólnego obowiązku uiszczania opłat w sprawach wieczystoksięgowych, gmina nie ma tego obowiązku w postępowaniu o wpis w księdze wieczystej na podstawie decyzji stwierdzającej nabycie mienia komunalnego.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 k.p.c. rozstrzygnął przedstawione zagadnienie prawne, jak w uchwale.